

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 noiembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Elena Covalenco,

Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2018, declarat de avocatul Popescu Ion în numele inculpatei

Solonari Nelea.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 05.03.2015 - 05.01.2017;

2. Instanța de apel: 22.02.2017 - 27.04.2017;
05.01.2018 - 19.04.2018;

3. Instanța de recurs: 27.06.2017 - 29.11.2017;
05.07.2018 - 13.11.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 05 ianuarie 2017, Solonari Nelea a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(2) lit.c) Cod penal și în baza art.2 alin.(3) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.210, a fost absolvită de pedeapsa principală cu privarea ei de dreptul de a desfășura activitate contabilă pe un termen de 4 ani.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că Solonari Nelea, în perioada anilor 2008-2009, activând în funcția de contabil la Asociația obștească „Plai Basarabean”, cu sediul în s.Hîrtopul Mare, r-nul Criuleni, deținând la păstrare mijloacele bănești ale acestei asociații obștești, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, folosindu-se de situația de serviciu, a sustras din casieria organizației obștești respective, bani în sumă de 34 000 lei, cauzându-i asociației obștești „Plai Basarabean” o daună materială în proporții considerabile.

Tot ea, Solonari Nelea, prin rechizitoriu a fost învinuită de faptul că, în perioada de la 01 februarie 2011 până la 19 martie 2012, exercitând funcția de contabil-șef al Asociației de Economii și Împrumut „Hîrtopul Mare”, cu sediul în s.Hîrtopul Mare, r-nul Criuleni, deținând la păstrare mijloacele bănești ale asociației, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, folosindu-se de situația de serviciu, a trecut în beneficiul său, din casieria organizației obștești respective, prin diferite metode, bani în sumă de 379 577 lei, cauzând asociației o daună materială în proporții deosebit de mari în suma indicată.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Solonari Nelea să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal și a-i numi pedeapsa de 10 ani, în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a exercita o funcție contabilă pe un termen de 3 ani, totodată a

solicitat încasarea de la inculpată a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 22 000 lei, invocând că vina inculpatei este dovedită pe deplin prin declarațiile martorilor și prin raportul de expertiză.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017, apelul procurorului a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Solonari Nelea a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.191 alin.(5) Cod penal, la 8 ani de închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei. Totodată, a fost dispusă încasarea din contul inculpatei în beneficiul AEÎ „Hîrtopul Mare” cu titlu de prejudiciu material suma de 305 529 lei.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel, examinând totalitatea probelor acumulate pe cauza penală, apreciindu-le prin prisma art.101 Cod de procedură penală, a conchis că acțiunile inculpatei N.Solonari întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, or, pe parcursul cercetării judecătorești au fost prezentate probe suficiente care confirmă cu certitudine însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a menționat că recalificarea acțiunilor inculpatei de către prima instanță în baza art.191 alin.(2) Cod penal este una incorectă, or, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, inculpata a recunoscut săvârșirea infracțiunii imputate ei.

Totodată, instanța a concluzionat că de către prima instanță nu a fost luat în considerație raportul de expertiză contabilă, prin care s-a stabilit cu certitudine neajunsuri de mijloace bănești în suma totală de 213 889,29 lei la data de 12.03.2012 în casieria întreprinderii, stabilită în rezultatul inventarierii mijloacelor bănești, iar expertul a confirmat existența obligației fiscale (datoriei) a inculpatei față de întreprindere în sumă de 66 440 lei la data de 29.02.2012, care prin dispoziția de plată nr.8 a fost înregistrată tranzacția de eliberare a acestei sume din casieria întreprinderii. La fel, a fost confirmată existența obligațiunii financiare a lui N.Solonari față de AEÎ „Hîrtopul Mare” în sumă de 27 200 lei, mijloace care au fost alocate întru susținerea sectorului agrar încasată de aceasta personal prin includerea în documentele contabile a unor informații incorecte. În total, prejudiciul cauzat AEÎ „Hîrtopul Mare” conform raportului de expertiză contabilă constituie suma de 307 529, 29 lei.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

- procuror care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de respingerea solicitării privind încasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, deoarece nu s-a luat în considerare faptul că în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 22 000 lei la realizarea expertizei contabile, sumă ce urma a fi încasată de la inculpată în beneficiul statului, conform prevederilor art.227 - 229 Cod de procedură penală;

- avocatul I.Popescu în numele inculpatei care, invocând temeiurile pentru recurs prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel nu a apreciat fiecare probă separat, nu s-a expus în mod convingător de ce respinge probele cercetate de către prima instanță; - în acțiunile inculpatei lipsește semnul calificativ „cu folosirea situației de serviciu”, deoarece ea nu a urmărit scopul de însușire a sumei

de bani și corespunzător nu s-a folosit de situația de serviciu; - instanța de apel greșit a apreciat probele administrate în cauză și și-a bazat soluția de recalificare a acțiunilor inculpatei în prevederile art.191 alin.(5) Cod penal, pe aceleași probe pe care și-a întemeiat concluzia prima instanță, dând prioritate unora și excluzându-le pe altele; - înscrisurile cercetate în ședința de judecată, nu denotă acțiunile ilegale ale inculpatei; - acuzatorul nu a demonstrat legătura de cauzalitate dintre fapta inculpatei și acțiunile acesteia, care constituie valoarea sumei delapidate; - instanța de apel nu a apreciat probele la justa valoare, în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, luând la bază doar declarațiile reprezentantului părții vătămate AEÎ „Hîrtopul Mare”, E.Cazacu; - instanța nu a examinat cauza potrivit modului stabilit pentru prima instanță, nu a audiat inculpata și martorii; - în cauză lipsesc probe ce ar confirma prezența laturii obiective și laturii subiective a infracțiunii imputate inculpatei, care a menționat că nu a urmărit scopul de însușire a mijloacelor bănești, iar neajunsul în sumă de 213 889,29 lei și suma de 66 440 lei, sunt trecute sub formă de datorie a ei față de asociație; - instanța de apel la pronunțarea deciziei în baza art.191 alin.(5) Cod penal, greșit a interpretat raportul de expertiză judiciară nr.1097 din 12.10.2016, nu a dat nici o importanță faptului că suma de 213 889,29 lei și suma de 66440 lei sunt o datorie confirmată prin raportul de expertiză judiciară nr.1097 și această concluzie este coroborată cu prevederile legale stipulate în art.126 Cod penal; - prima instanță corect a constatat că actul de învinuire a inculpatei în fapta de delapidare a averii AEÎ „Hîrtopul Mare” în proporții deosebit de mari, conține date contradictorii, la baza probatoriului nu au fost puse probe pertinente și concludente, astfel încât în cadrul cercetării judecătorești nu a fost demonstrat faptul din care acțiuni a inculpatei se compune fapta delapidării, în așa fel ca să fie posibil determinarea valorii prejudiciului cauzat prin infracțiune, fapt ce ar determina încadrarea corectă a acțiunilor inculpatei, iar aceste circumstanțe impun achitarea inculpatei pe această capăt de învinuire, pe motivul că fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii; - declarațiile reprezentantului părții vătămate, E.Cazacu, a martorilor D.Roșca, urmau a fi apreciate critic, deoarece sunt bazate pe presupuneri și date contradictorii; - instanța urma să aprecieze critic declarațiile martorului A.Lisnic, care nu se demonstrează metodele delapidării de către inculpată a sumei de bani indicată în rechizitoriu, aceste sume fiind contrare cu valoarea prejudiciului cauzat indicat în rechizitoriu; - prin declarațiile martorilor A.Bobeico, V.Știrbu, A.Solonari, V.Serbinov, I.Malai, I.Roșca, T.Castraveț se confirmă că la propunerea inculpatei au luat credite la diferite sume, le-a solicitat acordul ca să încheie din numele lor contracte de împrumuturi bănești de la Asociație, cu condiția că banii vor fi ridicați de ea și respectiv vor fi restituiți tot de ea, prin care se atestă un raport juridic dintre aceștia și inculpată; - instanța de apel a admis erori de procedură și în special, și-a bazat concluziile pe presupuneri, interpretând dubiile în defavoarea inculpatei.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 noiembrie 2017, recursurile ordinare declarate de procuror și avocatul I.Popescu în numele inculpatei au fost admise, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Colegiul penal a constatat că instanța de apel pripit a respins solicitarea procurorului referitor la încasarea de la inculpată a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei în sumă de 22000 lei, motivând soluția în baza unei legi abrogate, fără a ține cont de prevederile art.142 alin.(2) Cod de procedură penală,

deoarece expertiza contabilă în cauză a fost dispusă prin încheierea instanței la solicitarea lui N.Solonari și apărătorului ei V.Onea.

La fel, instanța de recurs a reținut că, instanța de apel a ajuns la concluzia ca fiind dovedită săvârșirea de către inculpată a infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, însă incorect a constatat fapta ca în actul de învinuire, de rând ce în cadrul dezbaterilor judiciare partea acuzării a modificat valoarea prejudiciului cauzat la suma de 305529 lei, ca de facto instanța să rețină că prejudiciul cauzat de inculpată constituie suma de 307529,29 lei, astfel că instanța nu a stabilit, care este totuși suma prejudiciului total cauzat de N.Solonari prin acțiunile sale și nu a delimitat prejudiciul cauzat de inculpată AEÎ „Hîrtopul Mare”, de cel cauzat Asociației Obștești „Plai Basarabean”, omisiune ce contravine cerințelor prevăzute de art.394, 419 Cod de procedură penală, precum și art. 6 CEDO.

Instanța de apel a casat integral sentința primei instanțe și în fapta constatată a reținut cauzarea prejudiciului de către inculpata N.Solonari în mărime de 34 000 lei Asociației Obștești „Plai Basarabean” și de 305 529 lei de la AEÎ „Hîrtopul Mare”, dar în partea descriptivă a deciziei nu a separat care probe dovedesc vinovăția inculpatei pe fiecare episod în parte și nici nu a argumentat soluția sa în partea episodului delapidării averii în mărime de 34 000 lei de la Asociația Obștești „Plai Basarabean”, ce este contrar rigorilor prevăzute de art.417 alin. (8) Cod de procedură penală, ce stipulează că decizia instanței de apel trebuie să cuprindă motivele adoptării soluției date.

De asemenea, instanța de recurs a reținut că, la judecarea cauzei, instanța de apel nu a respectat prevederile art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, deoarece și-a bazat soluția pe declarațiile martorilor date în prima instanță, care a dispus achitarea inculpatei pe învinuirea adusă în baza art.191 alin.(5) Cod penal, pe când acești martori urmau a fi audiați repetat în cadrul ședinței de judecată, deoarece instanța nu era în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și a inculpatei, în temeiul cărora aceasta a fost achitată, întru a-i fi respectat dreptul la un proces echitabil.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2018, apelul declarat de procuror a fost admis, casată sentința integral, re judecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Solonari Nelea a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.191 alin.(5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, de tip închis.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea din contul lui Solonari Nelea în beneficiul AEÎ „Hîrtopul Mare” a prejudiciului material în sumă de 307 489, 29 lei.

Cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizei a fost declarată neîntemeiată, iar cheltuielile date au fost trecute în contul statului.

7.1. Instanța de apel a constatat, că *Solonari Nelea, în perioada anilor 2008-2009 activând în funcția de contabil la AO „Plai Basarabean”, cu sediul în s.Hîrtopul Mare, r-nul Criuleni, deținând la păstrare mijloacele bănești ale acestei asociații obștești, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, folosindu-se de situația de serviciu, a sustras din casieria organizației obștești respective, bani în sumă de 34*

000 lei, în rezultatul căruia a cauzat Asociației Obștești „Plai Basarabean”, o daună materială în proporții considerabile în suma indicată.

Tot inculpata, Solonari Nelea, în perioada 01 februarie 2011 - 19 martie 2012, exercitând funcția de contabil-șef al AEÎ „Hîrtopul Mare”, cu sediul în s.Hîrtopul Mare, r-nul Criuleni, deținând la păstrare mijloacele bănești ale acestei asociații obștești, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, folosindu-se de situația de serviciu, a sustras din casieria organizației obștești respective, bani în sumă de 379 577 lei, în rezultatul căruia a cauzat AEÎ „Hîrtopul Mare”, o daună materială în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, vinovăția inculpatei a fost demonstrată indubitabil fiind constatată cu certitudine existența faptei infracționale și comiterea acesteia anume în circumstanțele descrise.

Așadar, în motivarea soluției date, instanța de apel a indicat că, vinovăția inculpatei a fost demonstrată prin declarațiile reprezentantului părții vătămate, AEÎ „Hîrtopul Mare”, E.Cazacu, a martorilor A.Cociorva, D.Roșca, A.Bobeico, V.Știrbu, A.Solonari, V.Serbinov, I.Malai, D.Lisnic, T.Casatraveț, I.Roșca, S.Ureche și prin probele materiale - actul de control cu privire la efectuarea controlului privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către AEÎ „Hîrtopul Mare”; raportul de expertiză judiciară nr.1097 din 12.10.2016; procesul-verbal de ridicare din 06.02.2015; procesul-verbal de examinare a documentelor din 09.02.2015; dispoziția de plată nr.157 pe numele lui N.Solonari; dispozițiile de încasare nr.73-77, 79-94, 50-51, 124-148, 62-70; bonul fiscal nr.94 și foaia de deplasare din 27.09.2011; copia cererilor de împrumut și a contractelor de împrumut cu înscrisurile în Registrul de casă pe numele lui A.Istrati, I.Roșca, V.Serbinov, I.Mălai, T.Castraveț, I.Gherciu, R.Gherciu, A.Solonari; extrasele din registru nr. 71 din 27.12.2017.

Instanța de apel a stabilit că inculpatei N.Solonari i-au fost încredințate în administrare în calitate de contabil-șef al AO „Plai Basarabean” în perioada anilor 2008-2009 și în perioada 01.02.2011- 19.03.2012 la AEÎ „Hîrtopul Mare” mijloacele bănești ale acestor entități economice, în atribuțiile ultimei intra nemijlocit gestionarea fluxului mijloacelor financiare, precum și primirea-predarea acestor mijloace bănești, strict întru exercitarea activității acestor persoane juridice.

Contrar însă atribuțiilor funcționale, inculpata a purces la întocmirea unor contracte fictive, dar și falsificate în unele din ele, conform cărora diferitor persoane li s-au acordat în calitate de împrumuturi, diferite sume bănești, circumstanțe care inițial au fost recunoscute de către inculpată.

Colegiul penal a apreciat ca fiind declarative și făcute în scop de inducere în eroare a instanței, relatările inculpatei făcute în ședința instanței de apel, prin care ultima a negat comiterea infracțiunii, în situația în care declarațiile ei la etapa judecării apelului sunt contrazise de declarațiile depuse la etapa urmăririi penale, cât și în ședința primei instanțe, or, însuși declarațiile inculpatei date în ședința instanței de apel au trezit dubii, deoarece pe de o parte dânsa pledează nevinovată, iar pe de altă parte nu a contestat sentința de încadrare a acțiunilor sale în baza art.192 alin.(2) lit.c) Cod penal. Mai mult că, inculpata a descris metoda în care a acordat diverse sume bănești în împrumut, astfel, indirect recunoscând metoda de delapidare a banilor încredințați în administrare, prin întocmirea și semnarea cererilor și a contractelor de împrumut în numele diferitor persoane, însă martorii au declarat că în realitate nu au

primit careva sume bănești, iar unii au declarat că nici nu știau despre încheierea unor astfel de contracte.

La fel, instanța a reținut că, conform actului de control cu privire la respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut, din datele de evidență contabilă și valorilor restabilite a AEÎ „Hîrtopul Mare” de către grupul de lucru s-a constatat că deficitul în casieria asociației, conform actului de inventariere a numerarului, a constituit suma de 213 889, 29 lei. Totodată, instanța a notat că potrivit procesului-verbal de examinare a documentelor din 09.02.2015, pe dispozițiile de încasarea lipsesc semnăturile beneficiarilor împrumuturilor, iar la rubrica contabil-șef și casier figurează aceiași semnătură.

Referitor la alegațiile inculpatei și ale apărătorului acesteia, instanța de apel a concluzionat că aceste poartă un caracter declarativ care nu au vreun suport probatoriu sau factologic, or, din totalitatea probatoriului administrat pe parcursul examinării cauzei, s-a stabilit cu certitudine că fapta inculpatei întrunește toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal. Mai mult, în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, inculpata a recunoscut integral vinovăția și a pledat pentru judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, ulterior însă schimbându-și declarațiile și pledând nevinovată, circumstanță pe care instanța de apel a apreciat-o ca o intenție a inculpatei de a se eschiva de la răspunderea penală pentru fapta comisă cu vinovăție.

Ce ține de pedeapsa aplicată, instanța de apel a stabilit că, careva circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost constatate, iar apreciind în ansamblu circumstanțele cazului, prin prisma prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de scopul pedepsei penale, a conchis că este echitabilă și legală numirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen minim de 8 ani.

Referitor la acțiunea civilă, instanța de apel, reținând constatările din raportul de expertiză judiciară, potrivit căruia s-a stabilit că, urmare a desfășurării defectuoase a activității inculpatei, AEÎ „Hîrtopul Mare” i-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 213889,29 lei, astfel, ținând cont de prevederile art.23 alin.(2), 225 Cod de procedură penală, a conchis că suma solicitată de partea vătămată este pe deplin justificată și întemeiată.

În continuare, instanța de apel a considerat lipsită de temei cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 22 000 lei de la inculpată, deoarece procurorul nu a formulat și nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, conform prevederilor art.221 alin.(4) și 227 Cod de procedură penală.

8. Împotriva deciziei instanței de apel, a declarat recurs ordinar avocatul I.Popescu în numele inculpatei, care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate de el în apel; - probele administrate ce au stat la baza soluției instanței urmau a fi apreciate critic și anume, declarațiile reprezentantului părții vătămate AEÎ „Hîrtopul Mare”, E.Cazacu, a martorului D.Roșca, deoarece aceștia au relatat informații care rezultă din actul de control efectuat de către Comisia Națională a Pieții Financiare, prin care s-au stabilit încălcări ce vizau activitatea nemijlocită a inculpatei; - critic urmau a fi apreciate declarațiile martorului A.Lisnic, deoarece din acestea nu rezultă metodele delapidării sumei de bani ce i se incriminează inculpatei; - deși instanța și-a întemeiat soluția de vinovăție pe declarațiile martorilor

A.Cociorva, A.Bobeico, V.Știrbu, A.Solonari, V.Serbinov, I.Malai, T.Castraveț, I.Roșca și S.Ureche, aceștia dimpotrivă dovedesc nevinovăția inculpatei, relatând că la propunerea inculpatei au luat credite, aceasta le-a solicitat acordul să încheie din numele lor contracte de împrumuturi bănești de la Asociație cu condiția că banii vor fi ridicați de ea și, respectiv, vor fi restituiți tot de ea, ce atestă un raport juridic între părți referitor la împrumuturi bănești; - instanța de apel nu a luat în considerație cele expuse în referință și declarațiile scrise depuse în instanța de apel de către inculpată; - în acțiunile inculpatei pe episodul de însușire a mijloacelor bănești de la AEÎ „Hîrtopul Mare” lipsește latura subiectivă a infracțiunii, care se caracterizează prin intenție directă, deoarece ultima nu a urmărit scopul de însușire, de rând ce potrivit dispozițiilor de plata nr.8 din 12.03.2012 și 29.02.2012, le-a trecut sub formă de datorie a ei față de AEÎ „Hîrtopul Mare”, astfel că nu s-a folosit de situația ei de serviciu.

9. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal concluzionează că recursul declarat de avocat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar nepronunțarea instanței asupra acestora echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Contrar dispozițiilor legislației procesual penale vizate, instanța de apel în decizia sa nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul avocatului în susținerea cerințelor privind casarea hotărârii primei instanțe, expuse în pct.3 al prezentei decizii, doar numai a conchis că acestea sunt declarative și făcute în scop de inducere în eroare a instanței, astfel motivele invocate în cererea de apel au rămas fără soluționare.

Colegiul penal atestă că, decizia instanței de apel trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Obligarea instanței să-și motiveze hotărârea pe cauzele penale rezultă din prevederile art.6 § 1 din Convenția Europeană. Acest lucru presupune relevarea considerentelor și temeiurilor asupra concluziilor formate în rezultatul verificării hotărârii atacate în raport cu motivele invocate de apelanți și cu temeiurile pentru apel prevăzute de lege.

Astfel că, instanța de apel avea obligația ca, în mod precis și explicit, prin argumente relevante și suficiente, să dea un răspuns detaliat la fiecare motiv invocat, să rezolve problemele de fapt și de drept apărute la judecarea apelurilor, prin întocmirea corectă a hotărârii adoptate, care trebuie să cuprindă analiza probelor pe care instanța si-a bazat concluziile.

Lipsa motivării cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească poate ridica probleme conform art.6 § 3(b) din Convenție, referitoare la accesul la justiție, situație în care nu sunt indicate cu suficientă claritate temeiurile pe care se bazează hotărârea,

ceea ce împiedică folosirea efectivă a procedurilor de contestare și afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil.

Colegiul penal ține să menționeze că, în conformitate cu prevederile art.436 Cod de procedură penală, procedura de rejudecare a cauzei, după casarea hotărârii în recurs, se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului ordinar.

Instanța de recurs constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, au fost ignorate la rejudecarea cauzei.

Astfel, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29.11.2017, s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de apel fiind semnalizat următorul moment - *că instanța de apel a ajuns la concluzia ca fiind dovedită de către inculpată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, însă incorect a constatat fapta ca în actul de învinuire, de rând ce în cadrul dezbaterilor judiciare partea acuzării a modificat valoarea prejudiciul cauzat la suma de 305529 lei, ca de facto instanța să rețină că prejudiciului cauzat de inculpată constituie suma de 379577 lei, astfel că instanța nu a stabilit, care este totuși suma prejudiciului total cauzat de N.Solonari prin acțiunile sale și nu a delimitat prejudiciul cauzat de inculpată - AEÎ „Hîrtopul Mare”, de cel cauzat Asociației Obștești „Plai Basarabean”.*

Rejudecând cauza, instanța de apel, fără a reține cele menționate de instanța de recurs, repetat a comis aceeași eroare de drept care a constituit temei de casare a deciziei Curții de Apel din 27.04.2017. Astfel, deși în partea dispozitivă a deciziei a condamnat-o pe N.Solonari în baza art.191 alin.(5) Cod penal, în partea descriptivă a constatat fapta de care inculpata a fost învinuită, fără a ține cont că procurorul în prima instanță, reieșind din concluziile raportului de expertiză contabilă nr.1097 din 12.10.2016, a modificat valoarea sumei indicate în învinuire ca sustrasă din casieria AEI „Hîrtopul Mare” la 307529,29 lei (f.d.2-8, 21-22 v.4), instanța constatând că inculpata, folosindu-se de situația de serviciu, a sustras bani în sumă de 379577 lei (f.d.77 v.5).

La fel, ca și la examinarea anterioară a cauzei, instanța nu a delimitat prejudiciul cauzat AEÎ „Hîrtopul Mare”, de cel cauzat Asociației Obștești „Plai Basarabean”, fără a indica care este totuși valoarea totală a prejudiciului cauzat prin acțiunile inculpatei.

Colegiul consideră nemotivată soluția instanței și în latura civilă, prin care s-a dispus încasarea prejudiciului material în folosul părții vătămate AEI „Hîrtopul Mare” în sumă totală de 307489,29 lei, pe când, fiind audiată în cadrul examinării cauzei în instanța de apel reprezentantul părții vătămate E.Cazacu, a menționat că din suma prejudiciului cauzat, inculpata N.Solonari benevol a restituit suma de 2000 lei, astfel că prejudiciul la momentul examinării cauzei constituie 305529,29 lei, prejudiciu ce a fost solicitat spre încasare și de către procuror (f.d.17-18, 22 v.4, 28, 55, 62, 80 v.5).

Astfel, la rejudecarea cauzei instanța de apel nu a respectat prevederile art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs și nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.414 și 417 Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare, ce s-au soldat cu o hotărâre neîntemeiată și nemotivată.

9. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Popescu Ion în numele inculpatei Solonari Nelea, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 aprilie 2018, în cauza penală în privința lui Solonari Nelea, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 11 decembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru